

Prvo vprašanje je: Kolik pa je skupni primanjklje, če primerjamo dohodke in stroške? Vlada je proračunila primanjklje na 16,299.455 gold. Ta primanjklje pa je narastel vsled poznejših dogodkov, in finančni odsek je z ozircom na dodatni kredit in prištevši 12 milijonov za deželno brambo in črno vojsko proračunil primanjklje za letošnje leto na 27,081.572 gold. Opozicija trdi, da moramo prišteti vsaj nekaj izvanrednih stroškov za armado, ki so se uže izdali, in tako bi znašal primanjklje okoli 44 milijonov. Včeraj pa je dokazoval dr. Menger, da skupni primanjklje znaša okoli 70 milijonov. Jaz s svojega stališča tej veliki razliki številke ne prištevam nobene bistvene važnosti.

Glavna stvar je in ostane: Krediti so dovoljeni in večinoma tudi porabljeni; skrbeti bo treba, da se pokrijejo, in vsled tega mora država iskati pokritja na denarnem trgu. Primanjklje toraj ni znesel pod 47 milijonov, če prištejemo še dodatne kredite za državne železnice, mogoče pa, da preseže 66 milijonov.

Gospôda, kdo bo tajil, da je tragičen brezvspešni trud avstrijske države, kako bi ozdravila finance. Z vsemi močmi so bili dosegli nekaj finančnih uspehov in sicer v času, ko je povsod po Evropi pešalo narodno gospodarstvo.

Pooblačilo pa se je naenkrat politično nebó, in ves trud je bil zastoj. Priznam, da je letos primanjklje mnogo večji, kakor je bil kedaj od leta 1880. Vendar smem povdarjati, da je narastel primanjklje vsled izvanrednih stroškov za armado. Od 66,680.572 gld. lahko odštejem 12 milijonov za deželno brambo in črno vojsko in 36 milijonov izvanrednih stroškov za armado. Sklicati se morem na to, da so vse stranke zbornice enoglasno dovolile te stroške, da se ohrani mir in veljava naše države kot velesile. Toda ravno tu se moram nekoliko pomuditi. V včerajšnji debati sta dva gospoda predgovornika omenjala besede, katere je govoril pri neki priliki izvrsten govornik na tej (desni) strani, besede namreč svetlega kneza Liechtensteina, katere pa jaz proti spoštovanemu gosp. poslancu Hausnerju popolnem potrdim, in če je treba, podpišem z obema rokama. Na te besede o avstrijski državi, da ima namreč dohodke srednje države, veljavo pa vélike države, govoril je nekaj spoštovani poslanec brnske trgovinske zbornice, česar ne smem prezreti. Rekel je namreč pri 1. članu bančne debate:

„Če priznamo in smo prepričani, da so naši dohodki le taki, kakor srednje države, gospôda, potem je jasen logičen sklep! Nimam poklica, da bi jaz sklepal v katerem koli imenu; za svojo osebo pa sklepam ter rečem: Če ima država dohodke srednje države, če je revna država, kakor je včeraj imenoval Nj. svetlost Avstrijo, potem, gospôda, je potreba, da ta država spozná svoj položaj, da ne prevzame naloge vélike države, katere ne more izvršiti“.

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* Vojna oklopnica „cesarjevič nadvojvoda Rudolf“. Ravno danes dne 6. julija vrši se v Pulju krst nove mogočne oklopnice, katera bode po širokem morji z imenom našega cesarjeviča imela braniti pravice naše države.

Močne oklepe, to je, debele jeklene unanje stene imajo sedaj vsi vojni brodovi, ta sedaj dodelana pa ima dva stolpa, v katerih so zavarovani trije veliki topovi, brod tedaj spada v vrsto stolpovnikov. Izdelan je po notranji opravi tako, da je ves notranji prostor razdeljen v mnogo med seboj trdno odločenih prostorov, tako, da v slučaju, ko sovražno streljivo prevotli unanjo brodovo steno, voda sili samo v oni prostor, ki je v neposrednji dotiki z ranjeno unanjo steno, brod pa še vendar plava na površji in popravljanje, trombanje vode ali gašenje ostane omejeno na edini zadet prostor.

V obče gledalo se je pri zgradbi oklopnice na to, da so vsi njeni glavni in občutljivi deli kolikor sploh mogoče dobro zavarovani, oklepa je pa samo toliko, kolikor je res potrebnega. Na najobčutljivejših delih nabaja se vrh oklepa še meter debela lega plutovega lesa (Kork) posebno zato, ker take elastične stvari streljiva bolj zadržujejo in se po predoru krogle zopet stisnejo tako, da vodi ne ostaja toliko prostora, za streljivom dreti v brod.

Priprav, ki so namenjene vodo trombat iz broda, ako notri prodere je toliko, da se more ž njimi vsako uro iztrombat iz broda ven po 2000 ton vode, tedaj za tretjino vsega prostora v brodu.

Prostori v brodu za častnike in prostake so veliki, svitli in zračni.

Vsa dolžina broda znaša	94·4 ^m / _f
največja širjava	19·2 ^m / _f
globočina broda pod vodo znaša spredaj	6·78 ^m / _f
največja	7·92 ^m / _f

Prostora na brodu in nosna moč je 6867 ton.

Oboroženje oklopnice obstaja v prvi vrsti iz treh Armstrongovih topov, ki se s strelivom polnijo od zad in so na hidravličnih lafetah. Votlina cevi meri 30·5 ^{cm}/_m, dolžina cevi je 35kratni kaliber, tedaj 10·675 ^m/_f.

Cev vsacega topa tehta	48·5 ton,
jedno jekleno strelivo (granata)	455 ^{kg} / _g
smodnika, rujavega, treba za vsak strel	141 ^{kg} / _g

Začetna hitrost streliva znaša 530 ^m/_f, največja daljava strela znaša 16 ^{km}/_m, pri devaciji 15° pa 9·3 ^{km}/_m, ost topova je nad vodo 6·3 ^m/_f.

V sprednjem stolpu, ki sega čez vso širjavo brodovo, nastavljena sta dva topa, v zadnjem ožjem stolpu pa eden.

Dalje med stolpoma baterije šestih 12 ^{cm}/_m Kruppovih topov, katerih vsak 3·5 ton tehta, strelivo pa po 26 ^{kg}/_g, smodnika za vsak strel po 15 ^{kg}/_g, razstreliva pa po 1·4 ^{kg}/_g, začetna hitrost streliva znaša po 6·10 ^m/_f, nese pa najdalj 12 ^{km}/_m, topova ost je nad vodo 4·4 ^m/_f.

Na brodu sta dalje 2 Uhacijeva 7 ^{cm}/_m topa, in pa 11 brzostrelnih topov.

Vsa postrežba glavnih topov vrši se s hidravličnimi stroji, za kar služite dve parni trombi z močjo 50 atmosfer.

Razsvitljava na brodu je električna, katero preskrbavajo štiri Grammovi in Edisonovi Dynamo-stroji, katere trije parni stroji oskrbavajo.

Veliki parni stroji, ki brod gonijo, dosežejo do 7500 konjskih moči in tako vozi brod z največjo hitrostjo 16 morskih mil vsako uro.

Dva ventilatorja preskrbavata za notranje brodovje sveži zrak.

Razun velikih parnih strojev je na brodu še 37 samostojnih pomočnih parnih strojev, izmed katerih služi strojem 20, topničarstvu 7, razsvitljava 3, službi na brodu pa 7.

Oklopnica stolpovnica „Cesarjevič nadvojvoda Rudolf“ stane 7 milijonov goldinarjev.

Naši dopisi.

Iz Postojine dne 4. julija. (Izv. dopis.) V nedeljo dne 26. junija ob 4. uri popoldne zbralo se je blizu 50 domoljubov notranjskih v prostorih nadžupana g. Frid. Vičiča, da so se posvetovali o sprejemu bratov Čehov v Postojini ter volili v to odbor z naročilom, da vse potrebno ukrene.

Predsednikom volil se je gosp. nadžupan gosp. Frid. Vičič; prvim podpredsednikom gosp. Ivan Sajovic, župnik slavinski; drugim gosp. Ignacij Gruntar, c. kr. notar logaški; blagajnikom gosp. dr. Jak. Šegula; tajnikom gosp. Iv. Lavrenčič, njega namestnikom gosp. Jak. Dimnik. Izvoljenih je razven imenovanih še 16 družih gg. odbornikov, katerim je nalog, delovati za sprejem v važnih, v to potrebnih ousekih. Za sedaj razpošilja odbor slovenskim društvom v Notranjski in rodoljubom ta-le

Poziv:

Tekom meseca avgusta t. l. obišejo naši bratje Čehi slovensko deželo, osobito našo kronovino, v nji belo Ljubljano, prekrasno gorenjsko stran in Postojino, kjer si hočejo ogledati „Jamo“.

Naš slovenski običaj uže je takošen, da smo proti vsakemu o nas pošteno mislečem človeku — naj pride od kodar hoče — gostoljubni. Tembolj pa moramo pokazati svojo gostoljubnost in svoje veselje, če nas obišejo Čehi, ki so Slovence, potujoče v zlato Prago, tako gostoljubno in prijazno sprejeli.

Da se sprejem v Postojini dostojno izvrši, osnoval se je pri zboru notranjskih domoljubov dne 26. junija t. l. v to odbor z načelnikom gosp. Frid. Vičičem, nadžupanom v Postojini, kateremu odboru se je med drugim naročilo, da naj stopi v zvezo z vsemi slovenskimi društvami na Notranjskem in s posameznimi notranjskimi domoljubi.

Podpisani odbor toraj vljudno prosi, da se vsako društvo in vsak posamezni trudi za to, da bode sprejem

Čehov v Postojini, kot središči Notranjske, kolikor mogoče sijajen.

V to svrhu bode treba se potruditi, da pridejo pozdravljat Čehov v Postojino notranjska slovenska društva, osobito naše čitalnice, bralne društva, požarne brambe itd. in sicer, če le možno, in corpore in s zastavami (to z dovoljenjem slavnega c. kr. okrajnega glavarstva v Postojini oziroma v Logatci, za kar naj se vložé prošnje o pravem času), potem za to, da jih pride pozdravljat narod v kolikor možno velikem številu — in sicer ob lepem ali slabem vremenu.

Dan, kedaj dojdejo česki gostje v Postojino in natančnejši program ni še znan, objavil pa se bode v časnikih in posebej velemožem v vsakem kraji po podpisnem odboru, ki skrbi v Postojini za sprejem v ožjem pomenu.

Znani pevci naprosili se bodejo k jedini vaji, najbrže v dan prihoda Čehov s posebnimi povabili.

Kedor želi kakega pojasniti ali izvestja, naj se blagovoljno obrne na podpisani odbor.

Ob jednem se prosi, da izvolé posamezna društva o pravem času naznaniti podpisanemu odboru, se li gotovo vdeležé sprejema ter li s zastavo in v kolikem številu.

Odbor za sprejem Čehov.

Pred kratkem volilo se je novo načelništvo naši podružnici sv. Cirila in Metoda, in sicer: predsednikom gosp. nadžupan Fr. Vičič, njega namestnikom gosp. Iv. Lavrenčič, tajnikom gosp. dr. Jak. Šegula, namestnikom gosp. Fran Pader, blagajnikom gosp. Jak. Dimnik, namestnikom gosp. Maks. Lavrenčič. Kot zastopnika podružnice za veliki zbor izvoljena sta gg. dr. Iv. Pitamic in Iv. Lavrenčič.

Dne 29. junija zjutraj ob 7 uri došel je v Postojino Nj. Veličanstvo kralj Srbov Milan s svojim pribočnikom Etienne-m in tajnikom Krističem. Ogledal si je „Jamo“; uje divnosti ni se mogel dovelj načuditi. Obedoval je v hotelu Proglerjevem, kjer se mu je naš blag. gosp. glavar s gosp. nadžupanom poklonil. Odpehjal se je v Ljubljano ob 1/2 2. uri popoldne. Njega zunanost le kaj elegantna in prikupljiva.

S Kamne Gorice dne 3. julija. — Svečanost sijajno, kakoršno je slovenski svet le redko kedaj praznoval, praznovali smo — v pravem pomenu besede vsi Slovenci danes tukaj v našem, sicer redkokrat imenovanim trga.

Razkrila se je slovesno na rojstni hiši pokojnega prvaka našega dr. Lovro Tomana spominska plošča.

Na vabilo pisateljskega podpornega društva v Ljubljani zbralo se je na tisoče častilcev pokojnega Tomana iz Ljubljane, Škofje Loke, Kranja, Radoljice in iz vseh bližnjih krajev Gorenjske, pa tudi iz oddaljenih slovenskih pokrajin, da bi častili spomin izredno nadarjenega ljubljenca in probuditelja našega naroda. Z Ljubljane prihajajoč vlak Rudolfove železnice vozil je do Podparta izredno veliko število slovenskega občinstva najodličnejših vrst.